

Personal

Mellan 2012 och 2013 ökade återigen den personal som har forskande och undervisande uppgifter i antal. Det var lektorer, professorer och dem i kategorin annan forskande och undervisande personal som blev fler. Däremot minskade antalet adjunkter, vilket de gjort under längre tid, men nytt var att antalet med meriteringsanställning minskade.

PERSONALEN TOTALT

De anställda i högskolan utgör ungefär en fjärdedel av all statligt anställd personal och uppgick 2013 till nära 75 700 individer, eller knappt 60 200 helårspersoner. Undantar man den delmängd av studerande på forskarnivå som är anställda som doktorander blir antalet helårspersoner 50 000, vilket är nästan 1 000 fler än 2012.

I denna rapport betraktas doktorander främst som studerande och de ingår därför inte i den följande beskrivningen av forskande och undervisande personal. (Doktorander redovisas i kapitlet *Utbildning på forskarnivå*.)

Personalen vid universitet och högskolor har successivt ökat sedan början av 1990-talet, med undantag för 2004–2008 då antalet anställda minskade något för att återigen öka 2009. När högskolan byggdes ut under 1990-talet och i början av 2000-talet ökade antalet anställda kraftigt. Ökningen under senare delen av 1990-talet beror också till viss del på att landstingens vårdhögskolor överfördes till statliga lärosäten och personalen vid dessa utbildningar kom då att ingå i statistiken över högskolans personal. De senare årens personalökning sammanfaller med att lärosätenas forskningsintäkter har ökat.

Personalen delas in i de som har forskande och undervisande uppgifter och de som har andra uppgifter. I ett längre perspektiv är det den forskande och undervisande personalen som ökat i antal, medan den andra gruppen har varit ungefär lika stor. Det har alltså skett en förskjutning så att andelen personal med forskande och undervisande uppgifter har ökat. År 1985 utgjorde de anställda med forskande och undervisande uppgifter 40 procent av samtliga anställda (helårspersoner, exklusive doktorander) och 2013 utgjorde de 57 procent.

Mellan 2012 och 2013 ökade antalet anställda inom högskolan (exklusive anställda doktorander) med nära 1 000

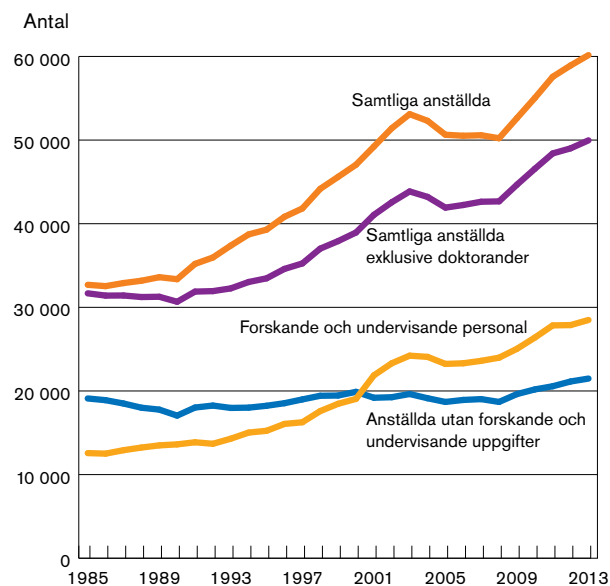
Fakta om personalstatistiken

Redovisningen av uppgifter om personalen vid universitet och högskolor baseras på Statistiska centralbyråns vidarebearbetning av konjunkturlönestatistiken för statliga myndigheter som utgår från individuppgifter för oktober månad. Dessutom är all personal med forskande och undervisande uppgifter fördelad på ämnen. Genom en särskild insamlingsrutin omfattar redovisningen även individbaserad statistik över personalen hos enskilda utbildningsanordnare.

Redovisningen gäller främst helårspersoner, som är ett mått på personalvolymen. Antalet helårspersoner får man fram utifrån omfattningen av personers anställning med hänsyn tagen till tjänstledigheter.

Personalen delas in i sex olika forskningsämnesområden (i texten benämnda som ämnesområden): naturvetenskap, teknik, medicin och hälsovetenskap, lantbruksvetenskap, samhällsvetenskap samt humaniora.

Uppgifter om högskolans personal redovisas även i de statistiska meddelanden som SCB producerar på Universitetskanslersämbetets uppdrag. (Se *Personal vid universitet och högskolor 2012*, Statistiska meddelanden, UF 23 SM 1301, UKÄ och SCB). Nästa statistiska meddelande publiceras i juni 2014.

Figur 54. Antalet anställda vid universitet och högskolor 1985–2013 (helårspersoner). Den forskande och undervisande personalen (exklusive doktorander) har ökat i antal, medan antalet anställda som inte har forskande och undervisande uppgifter har varit ungefär detsamma.

helårspersoner och det var främst anställda med forskande och undervisande uppgifter som ökade i antal, drygt 600 helårspersoner. Detta till skillnad från året innan, då ökningen bland anställda enbart berodde på ett ökat antal anställda utan forskande och undervisande uppgifter.

Uppgifter om hur högskolans personal fördelar sig på olika lärosäten finns i tabell 6 längst bak i rapporten.

DEN FORSKANDE OCH UNDERVISANDE PERSONALEN

År 2013 uppgick antalet anställda som hade forskande eller undervisande uppgifter till nära 28 500 helårspersoner, eller 57 procent av samtlig personal.

Den forskande och undervisande personalen består till stor del av kategorier som tidigare reglerades i högskolelagen och högskoleförordningen, professorer, lektorer, forskarassistenter och adjunkter. Men högskolelagens (1992:1434) reglering av läraranställningar förändrades till följd av den s.k. autonomipropositionen (prop. 2009/10:149). Sedan den 1 januari 2011 är lärarkategorierna professor och lektor alltså reglerade, och därutöver tillkom en tidsbegränsad "anställning för meritering" i högskoleförordningen (1993:100) den 15 augusti 2012.

Forskarassistent och biträdande lektor, som är de anställningar som kan komma ifråga för "anställning för meritering", bildar tillsammans med postdoktorer en egen anställningskategori – meriteringsanställning. Anställning som postdoktor har funnits i sin nuvarande form sedan 2008, då Arbetsgivarverket och fackliga förträdare slöt ett centralt avtal om en tidsbegränsad anställning.

Utöver dessa anställningar finns ett stort antal andra anställda som även de har forskande eller undervisande

Tabell 25. Antalet helårspersoner respektive individer 2012 och 2013 i olika anställningskategorier.

	Antal helårspersoner			Antal individer		
	2012	2013	Förändring	2012	2013	Förändring
Professorer	4 910	5 030	120	5 820	6 100	280
Kvinnor	1 170	1 220	50	1 370	1 450	90
Män	3 740	3 810	70	4 460	4 650	200
Lektorer	7 760	8 090	330	8 680	9 040	360
Kvinnor	3 490	3 680	190	3 900	4 130	230
Män	4 270	4 410	140	4 780	4 910	130
Meriteringsanställning	2 920	2 730	-180	3 090	2 890	-200
Kvinnor	1 330	1 250	-80	1 430	1 330	-100
Män	1 580	1 480	-100	1 660	1 570	-100
Adjunkter	5 360	5 150	-210	6 380	6 230	-150
Kvinnor	3 000	2 900	-90	3 610	3 580	-40
Män	2 370	2 250	-120	2 770	2 660	-120
Annan forskande och undervisande personal med doktorsexamen	2 970	3 230	250	3 620	4 090	470
Kvinnor	1 250	1 390	140	1 520	1 740	230
Män	1 720	1 830	120	2 100	2 350	240
Annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen*	3 950	4 250	300	5 150	5 490	340
Kvinnor	1 810	1 960	150	2 430	2 570	140
Män	2 140	2 290	150	2 720	2 920	200
Samtliga	27 880	28 490	610	32 740	33 440	700
Kvinnor	12 060	12 420	350	14 250	14 620	370
Män	15 820	16 070	250	18 490	18 830	330

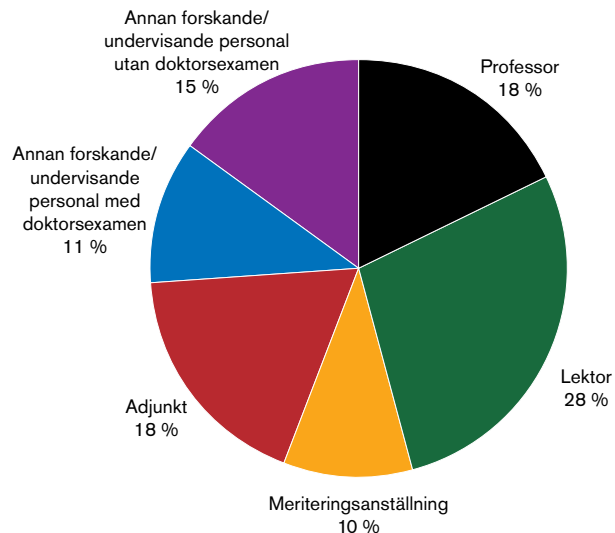
* Inklusive dem utan uppgift om utbildning.

uppgifter. Dessa ingår i kategorin annan forskande och undervisande personal, där forskare, forskningsingenjörer och forskningsassistenter utgör drygt 60 procent. De som ingår i kategorin delas i sin tur in efter om de har doktorsexamen eller inte. Exempelvis har forskare i regel doktorsexamen, medan forskningsassistenter inte har det.

Mellan 2012 och 2013 ökade den forskande och undervisande personalen med drygt 600 helårspersoner (700 individer). Det var främst lektorer och annan forskande och undervisande personal som ökade i antal, men även professorerna blev fler. Däremot minskade antalet adjunkter och personer med meriteringsanställning.

Den enskilt största anställningskategorin 2013 var lektorer, vilka utgjorde 28 procent av den forskande och undervisande personalen, medan professorer och adjunkter utgjorde 18 procent vardera.

Kategorin annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen utgjorde 15 procent, de med doktorsexamen 11 procent, medan meriteringsanställda utgjorde 10 procent.

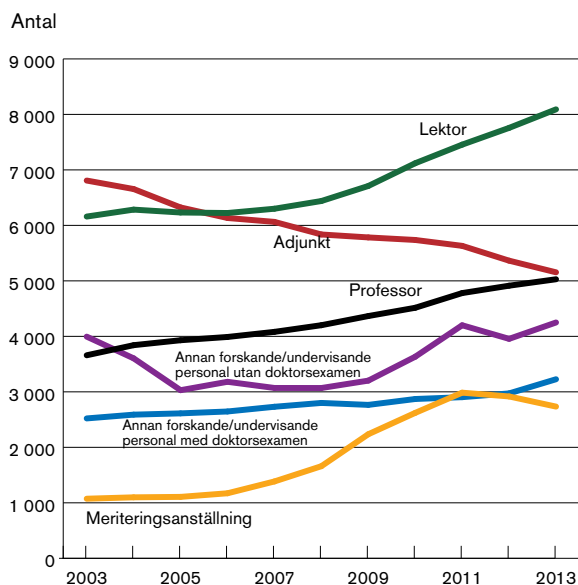

Figur 55. Andel anställda i olika anställningskategorier 2013. (helårspersoner). Den enskilt största anställningskategorin var lektorer, vilka utgjorde 28 procent av den forskande och undervisande personalen.

Allt fler lektorer och professorer

I ett längre tidsperspektiv är det särskilt lektorer som har ökat i antal och det är speciellt de kvinnliga lektorena som blivit allt fler. Sedan 2003 har antalet lektorer ökat med drygt 1 930 helårspersoner– 270 manliga lektorer och 1 660 kvinnliga lektorer. Detta innebär att antalet kvinnliga lektorer ökat med 80 procent under en tioårsperiod, medan antalet manliga lektorer har ökat med 6 procent. Hur könsfördelningen utvecklats bland lektorer och andra anställningskategorier sedan 2003 redovisas i senare avsnittet Kvinnor och män.

Vid sidan om lektorena, har även antalet professorer ökat betydligt då man ser några år tillbaka. Sedan 2003

Figur 56. Antalet forskande och undervisande helårspersoner vid universitet och högskolor 2003–2013 fördelat på anställningskategori. Sedan 2000-talets början är det särskilt antalet lektorer, professorer och meriteringsanställningar som ökat i antal.

har antalet kvinnliga professorer ökat med drygt 670 helårspersoner, medan antalet manliga professorer ökade med nära 700 helårspersoner. Till antalet är det fler manliga professorer som har tillkommit, men eftersom det fanns relativt få kvinnliga professorer 2003 (550 helårspersoner) har den procentuella ökningen av kvinnliga professorer varit stor, 122 procent, medan antalet manliga professorer ökat med 22 procent.

Adjunkterna har kontinuerligt minskat i antal sedan 2003, då adjunkterna utgjorde 28 procent av den forskande personalen och då var den största anställningskategorin. År 2013 var antalet adjunkter 5 150 helårspersoner, 210 färre än året innan och 1 650 färre jämfört med 2003. Tillbakagången av adjunkter är något tydligare bland de manliga än bland de kvinnliga adjunkterna. De senaste årens tillbakagång av antalet adjunkter kan till del tillskrivas lärosätenas strävan att främst anställa disputerade lärare som ett led i målsättningen att öka forskningsanknytningen och den vetenskapliga kompetensen inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Annan forskande och undervisande personal

Kategorin annan forskande och undervisande personal, både de med och de utan doktorsexamen har ökat, med ungefär 710 respektive 260 helårspersoner sedan 2003. År 2013 var det drygt 3 230 i kategorin som hade doktorsexamen, medan 4 250 hade en lägre utbildning. Bland dem

Meriteringsanställningar

Efter doktorsexamen finns det möjligheter att genom en tidsbegränsad anställning meritera sig för fortsatt forskarkarriär och för högre befattning. För detta ändamål har det funnits särskilt reglerade anställningar, nämligen forskarassistent, biträdande lektor och postdoktor. Möjligheterna till en sådan anställning är begränsade då antalet anställningar är betydligt färre än antalet disputerade.

Postdoktorer har funnits i sin nuvarande form sedan hösten 2008, då Arbetsgivarverket och fackliga företrädare slöt ett avtal om en tidsbegränsad anställning som postdoktor. Enligt avtalet kan universitet och högskolor anställa en postdoktor tills vidare, dock längst två år, med möjlighet till förlängning om det finns särskilda skäl. (Anställning som postdoktor fanns emellertid även tidigare. Sådana anställningar var då lokalt utformade på lärosätena, men sedan har alltså en centralt utformad anställningsform skapats.)

Under 2011 och en del av 2012 var meriteringsanställningar utöver postdoktor inte reglerade i vare sig centralt avtal eller författning. Sedan den 15 augusti 2012 finns en "anställning för meritering" reglerad i högskoleförordningen (1993:100). En lärare får anställas tills vidare i högst fyra år för att kunna "utveckla sin självständighet som forskare och få meriter som kan ge behörighet för en annan läraranställning som det ställs högre krav på behörighet för". Om särskilda skäl föreligger kan anställningen förnyas för att omfatta högst sex år.

Av lärosätenas anställningsordningar att döma tycks forskarassistent och biträdande lektor vara de benämningar som används för denna typ av anställning.

utan doktorsexamen har antalet män ökat i något högre grad, medan antalet kvinnor har ökat i något högre grad bland dem med doktorsexamen.

Sett i ett kortare tidsperspektiv ökade de som saknade en doktorsexamen med 300 helårspersoner mellan 2012 och 2013, medan de med en doktorsexamen blev 250 helårspersoner fler.

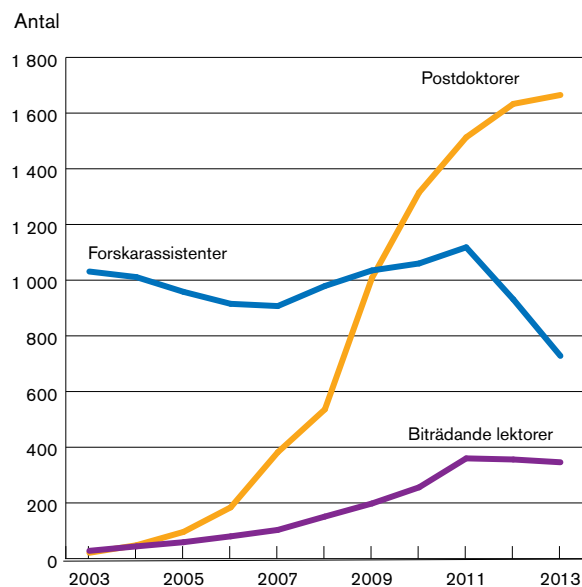
Färre meriteringsanställningar sedan 2011

Antalet meriteringsanställningar uppgick till drygt 2 700 helårspersoner 2013 – 1 660 postdoktorer, 730 forskarassistenter och 350 biträdande lektorer. Mellan 2011 och 2013 minskade antalet med 250 helårspersoner. Framför allt minskade antalet mellan 2012 och 2013 då det minskade med 180 helårspersoner.

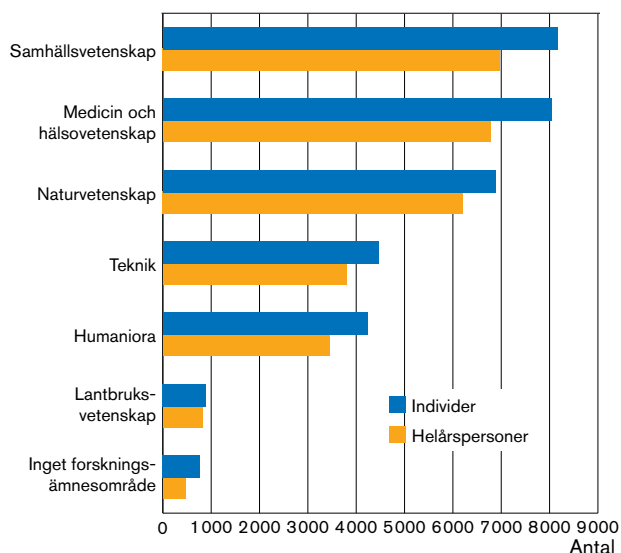
Det är forskarassistenterna som har minskat i antal, 390 helårspersoner färre sedan 2011, mellan 2012 och 2013 var nedgången 200 personer. Antalet postdoktorer ökade däremot med 150 helårspersoner mellan 2011 och 2013, medan de biträdande lektorerna förblivit ungefär lika många.

Nedgången av antalet forskarassistenter under de senaste åren har varit generell bland de lärosäten där forskningsassistent varit en ofta använd anställning, med undantag för Chalmers tekniska högskola där antalet stigit med drygt 20 helårspersoner sedan 2011. I vissa lärosätens årsredovisningar för 2013 framgår viss försiktighet runt anställningen som forskarassistent sedan denna från och med 2011 inte längre är reglerad i högskoleförordningen.

Vad gäller meriteringsanställningar totalt, har dessa gått ned i antal vid så gott som alla lärosäten sedan 2011. Undantagen är Karolinska institutet, Stockholms universitet och Chalmers tekniska högskola där meriteringsanställningarna blivit fler.

Figur 57. Antalet forskarassistenter, biträdande lektorer samt postdoktorer 2003–2013 (helårspersoner). Antalet forskarassistenter minskade mellan 2011 och 2013, medan antalet postdoktorer fortsatte att öka.

Figur 58. Antalet kvinnor och män inom olika ämnesområden 2013 (individer respektive helårspersoner). Samhällsvetenskap samt medicin och hälsovetenskap är de två största ämnesområdena.

I ett något längre perspektiv har de med meriteringsanställning blivit 1 660 helårspersoner fler sedan 2003. Antalet kvinnor steg från 420 till 1 250 och antalet män steg från 660 till 1 480.

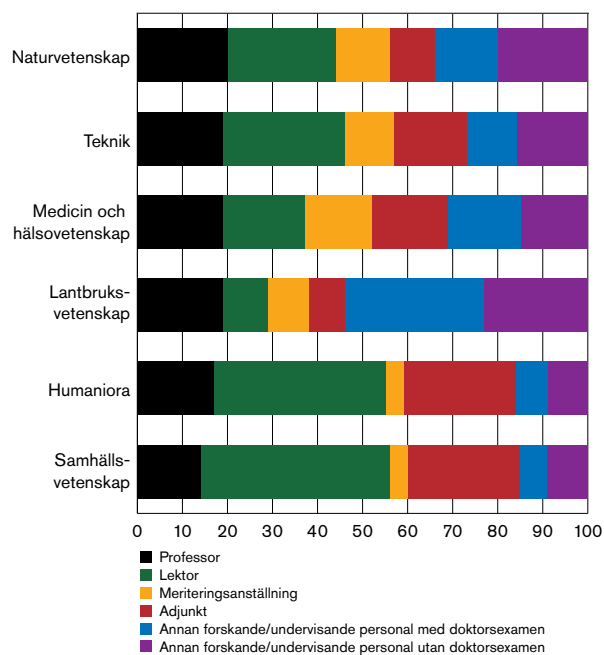
Ämnesområden

Samhällsvetenskap respektive medicin och hälsovetenskap är till antalet anställda de två största ämnesområdena. Båda områdena hade drygt 8 000 individer anställda som forskande och undervisande personal eller omräknat till helårspersoner närmare 7 000 anställda. Inom dessa områden ligger bl.a. lärar- och vårdutbildningar som är stora till både antalet studenter och personal.

Sammanlagt är nära hälften av den forskande och undervisande personalen verksam inom samhällsvetenskap eller medicin och hälsovetenskap. Mätt i antalet helårspersoner verkar 24 procent inom respektive område, medan 22 procent verkar inom naturvetenskap som är det tredje största området.

I genomsnitt är antalet individer 17 procent fler än antalet helårspersoner. Inom lantbruksvetenskap och naturvetenskap är motsvarande siffra 8 respektive 11 procent, vilket tyder på att deltidsanställningar är något ovanligare inom dessa ämnesområden.

Det finns tydliga skillnader mellan ämnesområdena avseende anställningskategorier. Andelen adjunkter och lektorer, i form av helårspersoner, var särskilt stor inom samhällsvetenskap och humaniora. Adjunkterna utgjorde 25 procent av den forskande och undervisande personalen 2013 inom både samhällsvetenskap och humaniora, medan lektorerna utgjorde 42 respektive 38 procent. Däremot var

Figur 59. Forskande och undervisande personal 2013 fördelad på anställningskategori och ämnesområde (helårspersoner). Sammansättningen av anställningskategorier varierar mellan ämnesområden. Till exempel var andelen lektorer 10 procent inom lantbruksvetenskap och 42 procent inom samhällsvetenskap.

det relativt få adjunkter och lektorer inom lantbruksvetenskap, 8 respektive 10 procent.

Lantbruksvetenskap hade i stället en jämförelsevis stor andel av sina lärare och forskare i kategorin annan forskande och undervisande personal med doktorsexamen, 30 procent.

Andelen professorer varierar mellan ämnesområdena – från 14 procent inom samhällsvetenskap till 20 procent inom naturvetenskap.

Inom lantbruksvetenskap respektive naturvetenskap finns förhållandevis många i kategorin annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen. Man bör observera att information om utländsk doktorsexamen ibland saknas i SCB:s register. Personen blir då ”felaktigt” placerad i kategorin annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen och detta kan vara mer eller mindre vanligt beroende på antalet anställda med utländskbakgrund.

Gemensamt för samtliga ämnesområden är att andelen professorer ökat något sedan 2003, medan andelen adjunkter har minskat. Inom samhällsvetenskap har andelen lektorer ökat betydligt mellan 2003 och 2013, från 32 till 42 procent.

I vilken utsträckning olika anställningskategorier förekommer vid ett lärosäte påverkas av sammansättningen av ämnesområden vid detsamma. Exempelvis har lärosäten med stor andel samhällsvetenskapliga och humanistiska utbildningar relativt många lektorer och adjunkter anställda.

Fördelning av arbetstiden

Sedan 2005 utför SCB vartannat år en enkätundersökning riktad till ett urval anställda (med forskande uppgifter, till exempel lärare) vid universitet och högskolor. De anställda, inklusive anställda doktorander, får frågor bl.a. om hur de under en genomsnittlig arbetsvecka fördelar sin arbetstid mellan olika arbetsuppgifter (*Forskning och utveckling inom universitets- och högskolesektorn 2011*, Statistiska meddelanden UF 13 SM 1201, SCB).

Resultaten från den senaste undersökningen, som avser 2011, visar att 41 procent av den totala arbetstiden ägnades åt forskning, 22 procent åt undervisning på grundnivå och avancerad nivå, 3 procent åt undervisning på forskarnivå och resterande 35 procent åt andra uppgifter.

Det är främst adjunkter och lektorer som undervisar på grundnivå och avancerad nivå – sammantaget står de för 71 procent av den undervisningen. Adjunkterna uppger att de ägnar 60 procent av sin arbetstid åt undervisning på grundnivå och avancerad nivå, lektorerna 42 procent. Dessa två kategorier är samtidigt de som ägnar minst tid åt forskning. De som ägnar sig mest åt forskning (förutom doktorander då också avhandlingsarbetet räknas som forskning i undersökningen) är forskare och forskningsassistenter, 70 procent av arbetstiden.

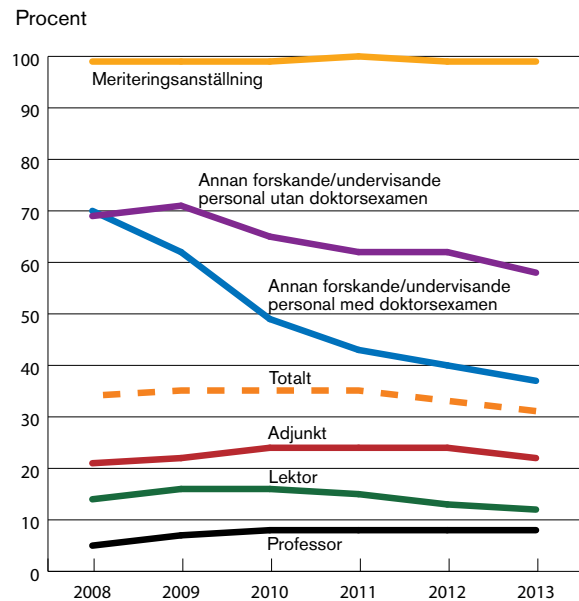
Professorerna lägger 17 procent av sin tid på undervisning på grundnivå och avancerad nivå, 10 procent på undervisning på forskarnivå och 42 procent på forskning. Forskning inkluderar att ansöka om forskningsmedel, vilket upptar 9 procent av professorernas tid totalt eller 21 procent av forskningstiden. Även personer med andra meriterade anställningar avsätter en betydande del av arbetstiden åt ansökningar.

Det finns inga nämnvärda skillnader mellan kvinnor och män rörande arbetstidens fördelning på olika uppgifter. Skillnaderna är små och undersökningens resultat tyder på att kvinnor inte har svårare att meritera sig genom att forskningen blir lidande tidsmässigt.

Antalet studenter per lärare

Utifrån svaren på hur arbetstiden fördelas har antalet årsverken som ägnas åt undervisning på grundnivå och avancerad nivå skattats. Antalet helårsstudenter vid de lärosäten som undersökningen omfattar var drygt 315 000, vilket innebär 33 helårsstudenter per undervisningsårsverke i genomsnitt. Motsvarande resultat i undersökningen för 2007 var 30 helårsstudenter per undervisningsårsverke, dvs. tre studenter färre. Eftersom ”undervisning” i undersökningen också inkluderar direkt stöd och förberedelser, är kvoten mellan helårsstudenter och undervisnings årsverken inget mått på den lärarledda tid studenterna får, men ger ändå en uppskattning av studenternas tillgång på lärarresurser.

(Läs mer i *Hur använder lärare, forskare och doktorander sin arbetstid? En studie baserad på årsverkesdata*, Effektivitetsanalys 2014:1, Universitetskanslersämbetet).

Figur 60. Andel med tidsbegränsad anställning bland den forskande och undervisande personalen 2008–2013 per anställningskategori (helårspersoner).

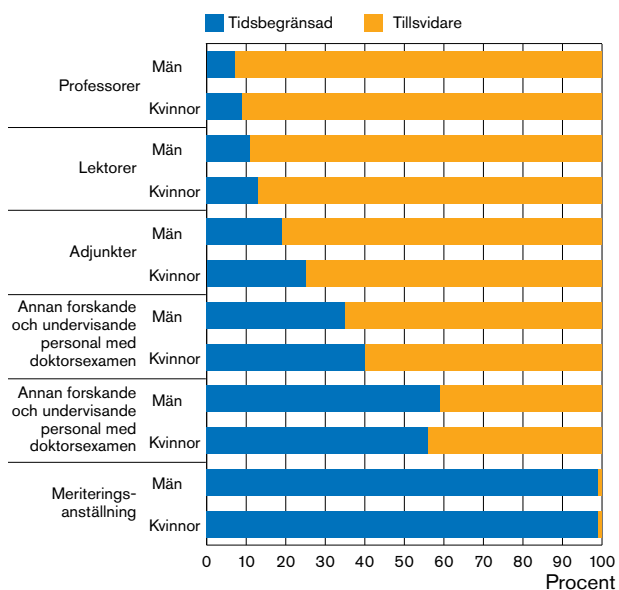
Färre tidsbegränsade anställningar bland annan forskande och undervisande personal

Andelen med tidsbegränsad anställning inom högskolesektorn är stor då man jämför med andra sektorer, något som till del kan förklaras av att vissa anställningar enligt regelverket ska vara tidsbegränsade. Så gott som alla med en meriteringsanställning hade tidsbegränsad anställning, vilket också är den anställningsform som de normalt skulle anställas på.

Bland den forskande och undervisande personalen hade totalt sett nära sju av tio en tillsvidareanställning 2013, vilket betyder att tre av sju hade tidsbegränsad anställning (helårspersoner). Under de sex år utvecklingen kan följas, har tidsbegränsade anställningar blivit något ovanligare totalt sett, men det rör sig inte om några stora förändringar, från 34 till 31 procent.

Utvecklingen skiljer sig dock mellan olika anställningskategorier. För många kategorier är förändringarna tämligen små, undantaget är annan forskande och undervisande personal, där det är betydligt färre bland dem med doktorsexamen som har en tidsbegränsad anställning 2013 jämfört med 2008, 37 mot 70 procent. Denna utveckling har skett vid nästan samtliga lärosäten.

Totalt sett var det en större andel av kvinnorna än av männen som 2013 hade tidsbegränsad anställning, 34 respektive 29 procent. Även i de flesta av personalgrupperna var det något vanligare att kvinnorna hade en tidsbegränsad anställning. Undantaget är annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen där något fler av männen hade en tidsbegränsad anställning.

Figur 61. Anställningsform i olika anställningskategorier bland den forskande och undervisande personalen, helårspersoner 2013, kvinnor och män. I de flesta anställningskategorier var det något vanligare att kvinnorna hade en tidsbegränsad anställning. Undantaget är annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen där något fler av männen hade en tidsbegränsad anställning.

Adjungerad personal

Adjungerad personal är anställda som är knutna till ett lärosäte via en deltidsanställning (max 40 procent), men har sin huvudsakliga utkomst någon annanstans, exempelvis vid ett företag. Ett av syftena med denna form av anställning är kunskapsöverföring.

Den adjungerade personalen vid universitet och högskolor uppgick 2013 till 1 200 individer, som tillsammans utgjorde drygt 300 helårspersoner. Drygt 46 procent av den adjungerade personalen bestod av professorer (helårspersoner). Lektorer utgjorde 20 procent, adjunkter 30 procent och annan forskande och undervisande personal utgjorde 3 procent.

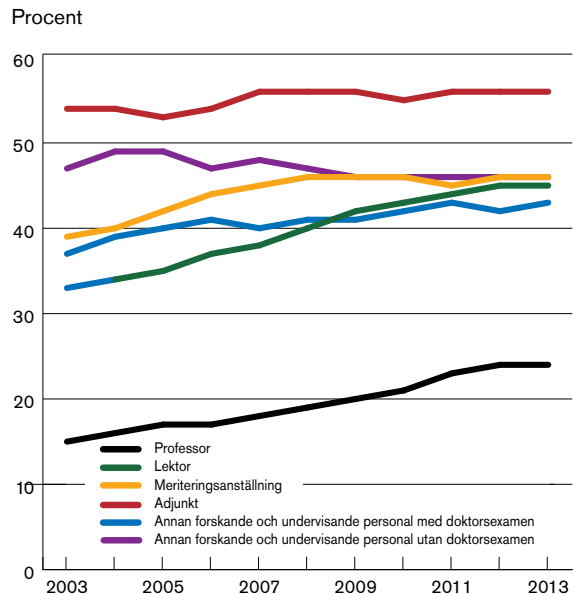
Jämfört med den personal som inte är adjungerad, var andelen kvinnor större bland de adjungerade adjunkterna. Bland adjungerade professorer och lektorer var andelen kvinnor ungefär lika stor som bland icke adjungerade.

Av den adjungerade personalen var drygt hälften verkamma inom medicin och hälsovetenskap, dvs. 160 helårspersoner.

Antalet adjungerade anställda har i stort sett varit det samma under de senaste fem åren, antalet ökade med 30 helårspersoner mellan 2012 och 2013.

KVINNOR OCH MÄN

Könsfördelning bland den forskande och undervisande personalen har blivit allt jämnare. År 2003 var 39 procent kvinnor, en andel som ökat till 44 procent 2013 (helårspersoner). Andelen kvinnor skiljer sig mellan de olika anställningskategorierna, men ligger inom intervallet 40-60

Figur 62. Andelen kvinnor i olika anställningskategorier bland den forskande och undervisande personalen 2003-2013 (helårspersoner). Med undantag för annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen, har andelen kvinnor ökat inom samtliga anställningskategorier. Bland lektorerna ökade andelen kvinnor från 33 till 45 procent.

procent, med undantag för professorer. Andelen kvinnor respektive män i de olika personalgrupperna är ungefär densamma då man utgår från individer i stället för helårspersoner. Att andelen kvinnor ökat behöver inte betyda att kvinnor upphört vara underrepresenterade. Detta är framför allt tydligt bland professorer om man jämför med andelen kvinnor bland lektorer, en anställning som ofta föregår anställning som professor.

Sedan 2003 har antalet kvinnliga professorer ökat från 550 till 1 220 helårspersoner, dvs. en ökning med drygt 120 procent på tio år. Samtidigt har andelen kvinnor bland professorerna ökat med en knapp procentenhet per år, från 15 till 24 procent. Mellan 2012 och 2013 försvagades emellertid ökningen då andelen kvinnliga professorer bara steg med 0,4 procentenheter.

För att främja en ökning av andelen kvinnor bland professorerna, har regeringen inför perioden 2012-2015 satt mål för 34 lärosäten gällande rekryteringen av kvinnliga professorer (målen finns redovisade i *Universitet och högskolor, Årsrapport 2013*, UKÄ, rapport 2013:2). Målen är beräknade utifrån rekryteringsunderlaget (lektorer och forskarassistenter) fördelat efter forskningsämne. Denna typ av mål har funnits sedan 1997, men med ett uppehåll 2009-2011. Målen avser andelen bland de rekryterade under en fyraårsperiod, oavsett om de stannat kvar vid lärosätet eller inte. Detta gör det svårt att följa upp målen genom den officiella statistiken, som endast avser anställda under oktober.

Den tydligaste ökningen av andelen kvinnor har skett bland lektorer där andelen ökat från 33 till 45 procent sedan 2003. Eftersom lektorerna är en relativt stor grupp, får detta genomslag på könsfördelningen bland lärare och forskare totalt sett. Ökningen av andelen kvinnor bland

lektorer har avstannat något under de senaste tre åren och mellan 2012 och 2013 ökade andelen kvinnor med en halv procentenhet.

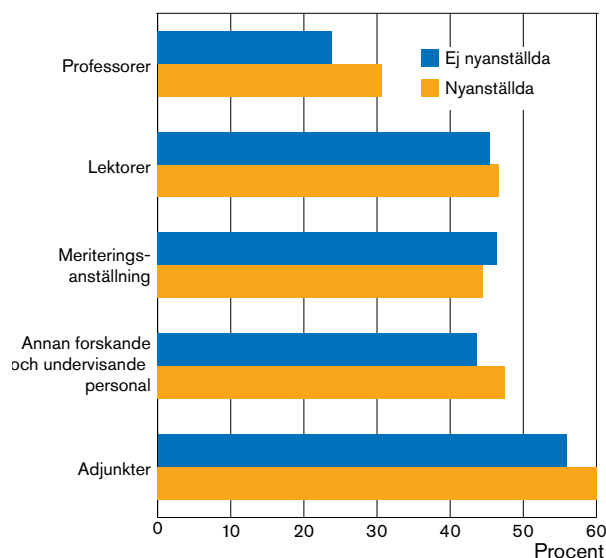
Andelen kvinnor bland personer med meriteringsanställning ökade fram till 2008 och har sedan dess legat på 45–46 procent. Mellan 2012 och 2013 skedde ingen förändring beträffande andelen kvinnor som låg kvar på 45 procent. Andelen kvinnor bland lektorer och meriteringsanställningar (som ofta föregår anställning som lektor) har kommit att närma sig varandra, vilket kan tyda på en minskad snedrekrytering. Andelen kvinnor bland dem med meriteringsanställning, 46 procent, ligger i sin tur tämligen nära andelen kvinnor bland de doktorsexaminate, som varit ungefär 50 procent sedan 2009.

Bland dem som har doktorsexamen i kategorin annan forskande och undervisande personal har andelen kvinnor varit strax över 40 procent sedan 2005. Mellan 2012 och 2013 ökade andelen kvinnor med nära en procentenhet till 43 procent.

Andelen kvinnor har legat tämligen stilla i de grupper som länge har haft en relativt stor andel kvinnor, nämligen adjunkter och annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen. Bland adjunkterna har andelen kvinnor varierat mellan 53 och 56 procent sedan 2003 och bland annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen har andelen varierat mellan 46 och 49 procent. År 2013 var andelen kvinnor bland adjunkter 56 procent och bland annan forskande och undervisande personal utan doktorsexamen 46 procent, vilka är samma andelar som året tidigare.

Fler kvinnor bland de nyanställda

Andelen kvinnor inom de flesta anställningskategorier har ökat under många år och utifrån andelen kvinnor bland de nyanställda kommer denna utveckling att fortsätta under de närmaste åren. Jämför vi andelen kvinnor bland de nyanställda med motsvarande andel bland dem som inte är nyanställda inom de olika anställningskategorierna, framgår det att andelen kvinnor bland de nyanställda 2013 var större än bland dem som redan tidigare fanns inom de flesta anställningskategorierna.

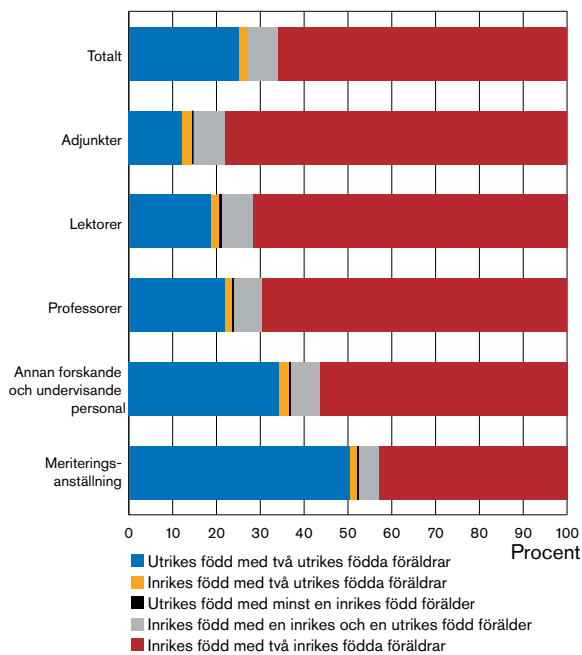

Figur 63. Andelen kvinnor inom den forskande och undervisande personalen bland nyanställda respektive inte nyanställda 2013 inom olika anställningskategorier (helårspersoner).

Med nyanställd menas här att en person anställdes 2013 inom en viss anställningskategori som hon eller han inte tillhört 2003–2012, men personen kan ha tillhört en annan anställningskategori. (I jämförelsen delas inte kategorin annan forskande och undervisande personal upp efter doktorsexamen eller inte.)

Tydligast är skillnaden bland professorer där andelen kvinnor bland de nyanställda var 31 procent mot 24 procent bland dem som redan tidigare var professorer. I övriga kategorier, där andelen kvinnor är större än bland professorer, är skillnaderna inte lika påtagliga. Skillnaden är 4 procentenheter bland annan forskande och undervisande respektive adjunkter och 1 procentenhet bland lektorer. Bland de meriteringsanställda var andelen kvinnor något lägre bland de nyanställda än bland dem som redan tidigare hade en meriteringsanställning, 46 respektive 44 procent. Året innan, 2012, var emellertid andelen kvinnor bland de nyanställda större än bland dem som inte var nyanställda även för dem med meriteringsanställning.

Figur 64. Andelen personer med utländsk bakgrund i olika anställningskategorier bland den forskande och undervisande personalen 2012 (helårspersoner).

UTLÄNDSK BAKGRUND BLAND DEN FORSKANDE OCH UNDERVISANDE PERSONALEN

Högskolan är internationellt präglad med global rekrytering i allt högre grad. Bland den forskande och undervisande personalen hade 27 procent utländsk bakgrund 2013 (utrikes eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar, helårspersoner). Andelen är större än den i befolkningen, som låg på 21 procent 2013.

Utländsk bakgrund är betydligt vanligare bland meriteringsanställda, 52 procent. Den stora andelen bland dem med meriteringsanställning kan sättas i samband med den stora andelen utländska doktorander (dvs. en person som kommit till Sverige i syfte att delta i en utbildning på forskarnivå), som 2013 utgjorde de 40 procent av doktorandnybörjarna. Det finns också anställningar som postdoktor, som är särskilt avsedda för utländska forskare.

Uppgifter om utländsk bakgrund finns inte per ämne, men bland lärosätena är andelen större vid de specialiserade universitetet Karolinska institutet och Kungl. Tekniska högskolan, samt Chalmers tekniska högskola, än vid andra lärosäten med ämnesbredd. Detta tyder på att utländsk bakgrund är vanligare inom medicin och hälsovetenskap samt teknik än inom andra ämnesområden.